



Nationaal Coördinator Groningen

Kwartaal rapportage

April - juni 2016



Inhoud

	Inhoud—2
	Leeswijzer—4
	Inleiding—5
1	Schadeherstel—6
1.1	Afhandeling van reguliere schadegevallen door Centrum Veilig Wonen—6
1.2	Afhandeling complexe schadegevallen door de NCG—8
1.3	Arbiter Aardbevingsschade—8
1.4	Opgekochte woningen NAM—9
2	Gebiedsgericht werken en versterken—11
2.1	Informatie aan bewoners—11
2.2	Inspectieproces—11
2.3	Versterkingspunten—11
2.4	Voortgang inspecties—12
3	Instrumentarium—14
3.1	Pilot Koopinstrument/knelpuntgerichte benadering + moeizame verkoop—14
3.2	Instrument ten behoeve van nieuwbouw—15
3.3	Instrumentarium achterstallig onderhoud—15
3.4	Instrument voor verduurzaming (voorheen waardevermeerderingsregeling)—15
3.5	Commissie Bijzondere Situaties—16
3.6	Monitoring—16
4	Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep—17
4.1	Samenwerkingsafspraken NAM-EZ-NCG—17
4.2	Proces totstandkoming MJP 2017-2021—17
4.3	Toelichting op het inspectieprogramma—17
4.4	VTH Compliance Management—17
4.5	Tussenrapport RUG-onderzoek 'Gronings Perspectief'—17
4.6	Stut & Steun (Burgerloket)—17
4.7	Kwartaalrapportage NCG—18
4.8	Schadeprotocol en schade-experts—18
4.9	Vervolgopdracht CBS-onderzoek—18
4.10	Pilot Koopinstrument—18
4.11	Rol NCG t.a.v. het houden van toezicht op de schadeafwikkeling—18
4.12	Validatie Arcadis-onderzoek—18
4.13	Programma Groninger Schuren en Stallen—18
4.14	Overzicht adviezen Stuurgroep Leefbaarheid—19
5	Kansrijk—20
5.1	Onderwijs—20
5.2	Zorg—20
5.3	Infrastructuur—20
5.4	Industrie—21
5.5	Calamiteiten—21
5.6	Agrarische sector—21
5.7	Energietransitie—22
5.8	Economie—22
5.9	Leefbaarheid—23
5.10	Cultureel erfgoed—23

6	Onderzoeken—25
6.1	Kennisplatform ondergrond en bovengrond—25
6.2	Validatie Arcadis-onderzoek—25
6.3	Hoge frequentie schade—26
6.4	Gronings perspectief—26
6.5	Industrie en infrastructuur—26
6.6	Meetinstrumenten—26
6.7	NEN—27
6.8	Critical review—27

Leeswijzer

Voor u ligt de kwartaalrapportage van het tweede kwartaal van 2016 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Deze kwartaalrapportage geeft u zowel een kwantitatief als een kwalitatief overzicht van de activiteiten en voortgang van de NCG. De rapportage bestaat uit zes onderdelen. Na een korte inleiding door Hans Alders volgt het eerste deel over schadeherstel. Met behulp van cijfers over onder andere schademeldingen, aanvragen voor contra-expertise en onveilige situaties wordt de voortgang van het schadeherstel inzichtelijk gemaakt. Het tweede onderdeel behandelt de versterking en de gebiedsgerichte aanpak. Hier wordt ingegaan op de voortgang van inspecties in de vijf prioritaire gebieden van de NCG. In onderdeel drie wordt vervolgens stilgestaan bij de stand van zaken rondom het instrumentarium van de NCG. Met behulp van cijfers worden de verschillende regelingen en instrumenten weergegeven. Onderdeel vier beschrijft wat er het afgelopen kwartaal in de Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroepen aan de orde is gekomen. Het vijfde deel, Kansrijk, geeft de ontwikkelingen op het gebied van beleid van de NCG weer. De rapportage sluit af met onderdeel zes over de stand van zaken rondom de verschillende onderzoeken waar de NCG bij is betrokken.

Inleiding

De uitvoering van het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (MJP) vraagt de nodige vervolgstappen. Deze tweede kwartaalrapportage gaat over de ontwikkelingen in het tweede kwartaal van 2016.

De rapportage geeft inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van het schadeherstel. In het derde kwartaal zullen complexe zaken, die nog bij CVW en NAM in behandeling zijn, worden overgedragen aan de NCG. De volgende rapportage kan dan een totaalbeeld geven van de cijfers rondom complexe schade.

Het gebiedsgericht werken is in de fase van inspecties. Op veel plaatsen vinden uitgebreide inspecties plaats. Deze inspecties zijn nodig om vast te kunnen stellen of woningen voldoen aan de norm van 10^{-5} en indien dat niet het geval is hoe de versterking eruit moet zien om daaraan te kunnen voldoen. Voor veel betrokkenen betekent dat overlast. De inspecties zijn door de bewonersbegeleiders met de bewoners intensief voorbereid en begeleid. De versterkingspunten in Loppersum, 't Zandt, Ten Post, Overschild en Appingedam zijn allemaal geopend en actief.

In het tweede kwartaal heeft de pilot koopinstrument plaatsgevonden. Een pilot om antwoord te geven op knelpunten gericht op sociaaleconomische en sociaal-maatschappelijke factoren. Er hebben zich 117 kandidaten aangemeld die aan alle voorwaarden voldoen. Binnen de pilot zijn uiteindelijk 55 woningen aangewezen die voor opkoop in aanmerking komen.

De uitvoering van het MJP vraagt intensief overleg zowel met de Bestuurlijke als de Maatschappelijke Stuurgroep. Deze rapportage maakt inzichtelijk welke onderwerpen de revue zijn gepasseerd.

Het MJP zet niet alleen in op aardbevingsbestendig (schadeherstel en versterken) maken, maar ook op het benutten van kansen. Het onderwijsprogramma kan worden uitgevoerd nu ook van het Rijk gelden beschikbaar zijn gekomen. Daarnaast is met de partijen in de gezondheidszorg het gesprek gestart om tot een programmatische aanpak te komen.

Verder vinden tal van onderzoeken plaats. Het RUG-onderzoek Gronings Perspectief is daar een voorbeeld van. Dit onderzoek maakt duidelijk wat de gezondheidsaspecten zijn van schade als gevolg van mijnbouwactiviteiten.

Het is een greep uit de onderwerpen die in het tweede kwartaal aan de orde zijn geweest. In deze rapportage treft u informatie daarover aan.

Hans Alders,
Nationaal Coördinator Groningen

1 Schadeherstel

Dit hoofdstuk gaat in op het verloop van het schadeherstel. Met behulp van cijfers en actuele informatie wordt ingegaan op de afhandeling van reguliere schademeldingen door Centrum Veilig Wonen (CVW), de afhandeling van complexe schadegevallen door de NCG en de eerste resultaten van de nieuwe Arbiters Aardbevingsschade.

1.1 Afhandeling van reguliere schadegevallen door Centrum Veilig Wonen

In deze paragraaf zijn gegevens opgenomen die het verloop van de reguliere schadeafhandeling door Centrum Veilig Wonen (CVW) laten zien. De tabellen tonen cijfers van onder andere schademeldingen, aanvragen voor contra-expertise, meldingen van bewoners van acuut onveilige situaties en klanttevredenheid.

Verder is er afgelopen kwartaal met NAM gewerkt aan de eerste fase van de herziening van het schadeprotocol van NAM voor reguliere schade. In deze fase worden aanpassingen in het schadeprotocol doorgevoerd op basis van het MJP en uitkomsten van het Lysias-onderzoek naar het schadeafhandelingsproces en het APE-onderzoek naar de tevredenheid van schadeafhandeling. In de Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroepen van juni is een tekstvoorstel voor herziening van het huidige protocol uit augustus 2014 ter advisering voorgelegd. De adviezen van de stuurgroepen worden benut door de NCG om te komen tot een definitief advies aan NAM. NAM stelt daarna een aangepast schadeprotocol vast. Het gesprek over de verbetering en aanpassing van het schadeprotocol krijgt een vervolg na het zomerreces.

Zoals aangekondigd in het MJP is in het tweede kwartaal een burgerloket opgericht. Het burgerloket Stut-en-Steun is gevestigd in Appingedam en opgericht op initiatief van de Groninger Bodembeweging en het Gasberaad. Stut-en-Steun is een onafhankelijk loket waar bewoners met schade terecht kunnen voor hulp en advies.

In het kader van schadeafhandeling zijn er afgelopen kwartaal afspraken met NAM gemaakt over de verbetering van de communicatie door NAM in het geval van bedrijfsschade. NAM gaat op haar website duidelijker aangeven hoe een ondernemer met bedrijfsschade contact kan opnemen met NAM voor een passende oplossing.

Tabel 1: Schadeafhandeling door CVW

CVW schadeafhandeling ¹	Per kwartaal
	4-4 t/m 3-7
Aantal schademeldingen	2608
Aantal ingeplande bezoeken schade-expert	3105
Aantal bezoeken schade-expert	3462
Aantal expertiserapporten (aanbod schadeherstel)	4109
<i>Waarvan rapporten met alleen C-schade</i>	2385
<i>Waarvan rapporten met A/B-schade</i>	1724
Aantal akkoord met compensatie	6168

¹ De in deze tabel weergegeven aantallen zijn inclusief de overgedragen NAM dossiers, waar dit in de eerste kwartaalrapportage over 2016 nog niet het geval was. Hierdoor zijn de gegevens uit beide rapportages niet zomaar optelbaar tot halfjaar totalen.

Contra		4-4 t/m 3-7
Aantal aanvragen contra-expert		1767
Aantal aktes van benoeming		1844
Aantal contra-rapportages ontvangen door CVW		2005
Aantal getekende akkoorden		1284
Aantal getekende dis-akkoorden		207
Aantal 3 ^e deskundige (uitfaseringscategorie)		131
Schadeherstel		4-4 t/m 3-7
Aantal meldingen waarbij gekozen wordt voor herstel		1018
	<i>Waarvan herstel door aannemer CVW</i>	620
	<i>Waarvan herstel door eigen gekozen aannemer</i>	398
Aantal meldingen waar gekozen wordt voor uitbetaling		2316
CVW Overige info		Per Kwartaal
Klanttevredenheidsscore		Vanaf de start van CVW in 2015: 6,8
Gemiddeld schadebedrag incl. C-schade rapporten		€ 709
Gemiddeld schadebedrag excl. C-schade rapporten		€ 1.740

1.1.1

Acuut onveilige situaties

Bewoners hebben de mogelijkheid om zich te kunnen melden bij CVW als zij zich acuut onveilig voelen in hun huis. Deze 'rode knopmeldingen' leiden in alle gevallen tot een direct huisbezoek van een expert van het Centrum Veilig Wonen. In ongeveer 1/3 van deze meldingen bleek er ook daadwerkelijk sprake van een acuut onveilige situatie. In 27 gevallen in het afgelopen kwartaal is de woning direct door CVW verstevigd. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het plaatsen van stutten. In 6 gevallen is er geen directe relatie met aardbevingen geconstateerd en is de melding aan de gemeente overgedragen, die in dit geval ook gelijk actie onderneemt via de afdeling Bouw- en Woningtoezicht.

Tabel 2: Acuut onveilige situatiemeldingen

Acuut onveilige situatiemeldingen	Per Kwartaal
Acuut onveilige situaties gemeld via de rode knop	107
<i>Waarvan geconstateerd als acuut</i>	33
<i>Waarvan onterecht als acuut gemeld</i>	74
Waarvan een noodmaatregel gesteld is	27
Waarvan contact met de gemeente is gezocht	6

1.2**Afhandeling complexe schadegevallen door de NCG**

Vanaf 1 januari behandelt de NCG complexe schadegevallen. De casemanagers van de NCG bemiddelen tussen de betrokken partijen. Voor de behandeling van complexe schadegevallen heeft NCG een procesbeschrijving opgesteld. Deze beschrijving wordt in het derde kwartaal ter advisering aan de stuurgroepen voorgelegd. Daarnaast is het tweede kwartaal benut om de overdracht van complexe schadegevallen van NAM en CVW naar de NCG verder vorm te geven. Hiervoor is onder andere de werving van nieuwe casemanagers gestart. Dit proces loopt door in het derde kwartaal. Het streven is om per 1 september complexe schadegevallen (verder) door de NCG te laten behandelen.

In de periode van april tot en met juni 2016 zijn er bij de NCG 54 complexe schadegevallen gemeld. In ditzelfde kwartaal zijn 15 zaken afgerond. Aan het eind van dit kwartaal staan er nog 39 zaken open. Een derde van de openstaande gevallen is gemeld in juni. Het was helaas nog niet mogelijk om de dossiers over de complexe schades verder te specificeren. Het streven is om deze in de rapportage over kwartaal 3 wel op te nemen.

Tabel 3: Complexe schades

Complexe schades ²	Aantal aanmeldingen	Aantal afgehandelde zaken	Aantal openstaande zaken	Nog niet behandeld
April	22	8	14	0
Mei	13	5	8	0
Juni	19	2	17	13
Totaal	54	15	39	13

1.2.1*Commissie Bijzondere Situaties*

De Commissie Bijzondere situaties heeft in het tweede kwartaal van 2016 22 nieuwe aanmeldingen gekregen en 8 zaken afgehandeld, waarvan in 4 zaken het huis is opgekocht. Op 1 juli stonden er 14 zaken open bij de Commissie.

Tabel 4: Commissie Bijzondere Situaties

Aantal aanmeldingen:	22	Afgehandelde aanmeldingen:	8
		Nog openstaand:	14
Aantal opgekochte huizen in tweede kwartaal	4		

1.3**Arbiter Aardbevingsschade**

In het tweede kwartaal van 2016 zijn de Arbiters Aardbevingsschade gestart met hun werkzaamheden. Op 2 mei zijn 4 arbiters gestart. Op 1 juni is daar een vijfde arbiter bijgekomen. Deze arbiters zijn allemaal oud-rechters. Als na de eerste inspectie en de contra-expertise nog geen overeenstemming is over het herstel van de schade of als er sprake is van complexe schade, kan de Arbiter Aardbevingsschade worden ingeschakeld. De arbiter beoordeelt de zaak ter plaatse en doet een uitspraak waar CVW en NAM zich in beginsel aan verbinden.

In de periode van 2 mei 2016 – 1 juli 2016 (8 weken) heeft de arbiter 39 zaken binnengekregen. Bij binnenkomst verstuurt het secretariaat van de arbiters een

² Een aanmelding is een zaak die is aangemeld bij het team Complexe Schades van de NCG. Een zaak is afgehandeld wanneer de zaak gesloten is. Een openstaande zaak is in behandeling. Een zaak is nog niet behandeld wanneer hij al wel binnen is gekomen, maar nog niet in behandeling is genomen. Dit is dus een onderdeel van het aantal openstaande zaken.

ontvangstbevestiging. Daarin wordt aangegeven of een zaak door de arbiters kan worden behandeld of niet. Zodra de informatie van een ontvankelijke zaak compleet is, wordt de zaak in behandeling genomen en een schouw in de woning van de bewoner en een zitting in het gemeentehuis ingepland. De Arbiters hebben in de acht weken dat zij nu werkzaam zijn 34 zaken in behandeling genomen, waarvan in zeven zaken een schouw en een zitting hebben plaatsgevonden.

Tabel 5: Zaken Arbiters

Aantal binnengekomen zaken	39
Verzonden ontvangstbevestiging (en ontvankelijk)	36
In behandeling	34
Schouw/zitting gepland	11
Schouw/zitting plaatsgevonden	7
Afgerond	2

1.4 Opgekochte woningen NAM

1.4.1 *Aangekochte woningen*

In specifieke situaties gaat NAM over tot de aankoop van een woning of gebouw. Dit kan zich voordoen bij zeer complexe schadegevallen, die zich kenmerken doordat er meer speelt dan enkel schade door aardbevingen. Een eenvoudige oplossing is dan niet mogelijk.

Ook worden er woningen aangekocht op voordracht van de Commissie Bijzondere Situaties. Daarnaast heeft NAM acht woningen gekocht om versterkingstechnieken te testen.

1.4.2 *Complexe schades*

Bij een complex schadegeval bespreken NAM en de eigenaar mogelijke oplossingen. Er zijn specifieke situaties waarbij aankoop door NAM als beste oplossing naar voren komt.

1.4.3 *Commissie Bijzondere Situaties*

Een aantal inwoners uit de regio dreigt in de knel te raken door een opeenstapeling van problemen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om medische, financiële of sociale problemen. Bestaande regelingen bieden hierbij onvoldoende steun. Deze groep kan een beroep doen op de Commissie Bijzondere Situaties. De Commissie verzocht NAM de afgelopen periode meerdere malen over te gaan tot aankoop van een woning. NAM volgt de adviezen van deze onafhankelijke commissie op.

1.4.4 *Testwoningen in de regio*

Via een regionale makelaar kocht NAM acht testwoningen. Dankzij onderzoek aan deze testwoningen weten we steeds beter hoe gebouwen versterkt kunnen worden. De testwoningen staan model voor soortgelijke huizen in regio.

1.4.5 *Sloop van woningen*

Het komt ook voor dat NAM een aangekochte woning direct of op termijn besluit te slopen. Dit gebeurt met woningen die in een zeer slechte staat zijn. NAM bekijkt in de nabije toekomst, in samenwerking met de betrokken gemeente en een vastgoedadviseur, wat de beste opties zijn voor de vrijgekomen kavels.

Hieronder het overzicht van de aantallen woningen die NAM heeft aangekocht:

Tabel 6: Opgekochte woningen NAM

Testwoningen	8
Bijzondere situatie	21
Schade	25
Aantal opgekochte woningen totaal	54
Waarvan gesloopt	12

2 Gebiedsgericht werken en versterken

In vijf kernen hebben versterkingspunten hun deuren geopend. In het tweede kwartaal zijn deze versterkingspunten volledig bezet en ingericht. De projectmedewerkers van de versterkingspunten zijn begonnen met het voorbereiden van inspecties door het voeren van gesprekken met bewoners, het verstrekken van informatie en het verzamelen van gegevens. In dit hoofdstuk volgt een toelichting op het inspectieproces en de voortgang van de inspecties in de verschillende gebieden.

2.1 Informatie aan bewoners

In vervolg op de algemene informatieronde op 19 maart 2016 zijn informatiebijeenkomsten voor bewoners georganiseerd. Daarnaast zijn keukentafelgesprekken gevoerd bij bewoners thuis voor diegene waar in de eerste drie maanden van het programma geïnspecteerd zou worden. Daarnaast staan de medewerkers van de NCG in de versterkingspunten klaar om alle vragen over o.a. de uit te voeren inspecties te beantwoorden. Bewoners worden geïnformeerd over hoe en wanneer hun woningen door het CVW geïnspecteerd gaan worden. Deze inspecties zijn nodig om, na berekeningen, te kunnen beoordelen of een woning wel of niet moet worden versterkt. Blijkt dat de woning niet aan de norm voldoet, dan wordt vervolgens aangegeven op welke wijze er versterkt kan worden en welke koppelkansen er zijn.

2.2 Inspectieproces

Voor CVW, onder regie van de NCG, kan starten met de inspectie van een woning, dienen de bewoners akkoord te zijn met de inspectie. Hiervoor moeten bewoners een akkoordverklaring ondertekenen. Ook worden privacyverklaringen van bewoners verzameld om de persoonsgegevens van de bewoner onderling te mogen delen tussen de verschillende organisaties (NCG, CVW en NAM).

Er worden twee soorten inspecties uitgevoerd. Een uitgebreide inspectie (EVS2) waarbij de woningspecifieke kenmerken worden onderzocht, zoals de opbouw van de muur of de verbinding tussen vloeren en wanden. Dit betreft een voor bewoners ingrijpende inspectie waarbij naderhand ook herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd. Met de verzamelde gegevens uit de inspectie wordt een engineeringsmodel opgezet om zo precies mogelijk uit te kunnen rekenen bij welke belasting welk constructieonderdeel bezwijkt.

De andere inspectiesoort is een validatie-inspectie. Dit is een veel minder ingrijpende inspectie. Bij deze inspectie wordt beoordeeld of de woning overeenkomt met een modelwoning welke al eerder grondig is geïnspecteerd.

2.3 Versterkingspunten

2.3.1 't Zandt

Op 4 mei is na de tijdelijke huisvesting in het dorps huis het definitieve versterkingspunt, in de pastorie woning aan de Hoofdstraat 56, in 't Zandt geopend. Op 20 april en 17 mei zijn de eerste informatiebijeenkomsten georganiseerd waar bewoners uitgebreid geïnformeerd zijn over de uit te voeren inspecties. De projectmedewerkers van 't Zandt zijn bezig de privacy- en akkoordverklaringen door bewoners te laten ondertekenen. Op 15 juni is CVW begonnen met de inspectie van de eerste woning.

2.3.2 *Loppersum*

Op 19 en 26 april en op 11 en 23 mei zijn in Loppersum informatiebijeenkomsten voor bewoners georganiseerd. Tijdens deze avonden is de planning van de uit te voeren inspecties toegelicht. Eind juni is de projectstaf begonnen met de eerste keukentafelgesprekken met bewoners. Inmiddels zijn de eerste inspectie- en akkoordverklaringen ondertekend. Door de informatiebijeenkomsten zijn de bewoners goed geïnformeerd en verloopt de ondertekening vlot.

2.3.3 *Ten Post*

In Ten Post heeft op 26 april de eerste informatiebijeenkomst voor bewoners plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn bewoners geïnformeerd over de uit te voeren inspecties. Op 7 juni heeft de inspectie van de eerste woning plaats gevonden. Het versterkingspunt is sinds juni tijdelijk gehuisvest in Ten Boer. Om de kantoorfunctie goed te kunnen vervullen zullen aan het huidige versterkingspunt in Ten Post nog enkele aanpassingen worden verricht.

2.3.4 *Overschild*

Op 9 mei is de eerste informatiebijeenkomst in Overschild georganiseerd voor de bewoners waarvan de woningen als eerste worden geïnspecteerd. Tijdens deze bijeenkomst is de planning en de inspectie nader toegelicht en afgestemd. Tijdens keukentafelgesprekken zijn bewoners verder geïnformeerd en zijn, waar mogelijk, vragen beantwoord. Op 13 juni is de eerste uitgebreide inspectie uitgevoerd. Het ondertekenen van de privacy- en akkoordverklaringen verloopt voorspoedig.

2.3.5 *Appingedam*

Het versterkingspunt Appingedam is na een tijdelijke huisvesting in het stadskantoor vanaf 1 mei ondergebracht in het voormalige kantoorgebouw van De Eendracht aan de Woldweg. Op 21 april zijn de bewoners, tijdens de eerste informatiebijeenkomst, ingelicht over de uit te voeren inspecties. Er is een positieve houding bij de bewoners en woningeigenaren. In vrijwel alle gevallen wordt na goed overleg ingestemd met de noodzakelijke inspectiewerkzaamheden.

Inmiddels hebben er ruim 50 kennismakingsgesprekken plaatsgevonden en zijn in 25 gevallen de inspectieplannen met de bewoners gedeeld. Er zijn tot nu toe 10 uitgebreide inspecties uitgevoerd.

2.4 **Voortgang inspecties**

Naast de inspecties vanuit het gebiedsgerichte programma in de vijf prioritaire gebieden van ronde 1 is in opdracht van het CVW ook inspecties uitgevoerd bij onder andere scholen, zorginstellingen, woningcorporatiewoningen en voor engineeringpilots van NAM.

Tot en met juni 2016 zijn in totaal 362 woningen door CVW uitgebreid geïnspecteerd volgens de EVS2-norm en 11 woningen gevalideerd. EVS2 is een vernieuwde inspectiemethodiek waarbij de constructie van een woning van nok tot fundering in kaart wordt gebracht. Buiten de prioritair aangewezen gebieden zijn in Ten Boer nog 5 woningen volgens deze norm geïnspecteerd. In de tabellen op de volgende pagina wordt de voortgang weergegeven.

Tabel 7: Inspecties gebiedsgerichte aanpak³

Periode	Voortgang gebiedsgerichte aanpak Q2		Voortgang totaal	
	Uitgebreide inspectie	Validatie inspectie	Uitgebreide inspectie	Validatie inspectie
01-04-2016 t/m 30-06-2016				
Appingedam	10	0	102	0
Loppersum	0	0	218	11
Ten Post	7	0	16	0
Overschild	6	0	9	0
't Zandt	3	0	17	0
Totaal	26	0	362	11

Tabel 8: Bouwkundig versterken

Voortgang	Pre 2015	2015	Aantal 2016
Veilig Stellen - Gebouw ⁴	148	142	57
Veilig Stellen - HRBE ⁵	184	649	345
Bouwkundig Versterken (niet op Norm) ⁶	3	285	28
Bouwkundig Versterken (op Norm)	0	42	128
Totaal	335	1.118	558

³ Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 4 juli 2016 om 16.31 uur.

⁴ Veiligstellen houdt in dat de onveilige situatie is opgelost

⁵ HRBE's: Hoog Risico Bouw Elementen

⁶ Niet op norm betekent dat de versterking niet conform de NPR heeft plaatsgevonden; deze was destijds nog niet beschikbaar.

3 Instrumentarium

In dit onderdeel wordt stilgestaan bij het instrumentarium van de NCG. Het beschrijft de stand van zaken rondom de verschillende regelingen en instrumenten.

3.1 **Pilot Koopinstrument/knelpuntgerichte benadering + moeizame verkoop**

In het 2^e kwartaal is gestart met de pilot Koopinstrument, die door NCG werd aangekondigd op 24 maart 2016. NAM heeft voor deze pilot €10 miljoen beschikbaar gesteld.

Het koopinstrument biedt in specifieke omstandigheden ondersteuning. Het gaat om woningen van eigenaar-bewoners die minimaal één jaar te koop staan en in de kern van het aardbevingsgebied (0.2 PGA) liggen. Daarbij wordt gekeken naar sociaaleconomische en sociaal-maatschappelijke factoren.

Bij de NCG is een loket geopend voor aanmelding voor de pilot Koopinstrument. Aanmelding voor de pilot heeft plaatsgevonden in de periode 2 – 31 mei. Voor de aanmelding is een aanmeldformulier opgesteld waarin de voorwaarden opgenomen zijn en waarin aanmelders hun knelpunt konden aangegeven.

Bij de start van de pilot stonden er in het voor de pilot afgebakende gebied ongeveer 800 woningen langer dan een jaar te koop. Uiteindelijk zijn er in totaal 179 aanmeldingen binnen gekomen, waarvan 20% van buiten de 0,2 PGA contour. Van die 179 kwamen er 117 voor selectie in aanmerking. Dit is ongeveer 15% van het aantal woningen dat aan het begin van de pilot langer dan een jaar te koop stond. De helft van die 117 gevallen wil kleiner wonen en uit verschillende aanvragen bleek dat men dan graag naar een kleinere woning in hetzelfde gebied wil verhuizen.

De pilot Koopinstrument is een knelpuntenregeling gericht op sociaaleconomisch en sociaal-maatschappelijke factoren bij moeizame verkoop. Vooraf zijn er 3 categorieën benoemd:

1. familieomstandigheden: bijvoorbeeld scheiding, ontslag, financiële problemen, psychische problemen door aardbevingen.
2. werk gerelateerd.
3. wil kleiner wonen: bijvoorbeeld indicatie voor opname in verzorgingshuis.

Uit de aanmeldingen blijkt de volgende verdeling naar categorie:

Tabel 9: Aanmeldingen per categorie

familie omstandigheden	22%
werk gerelateerd	22%
wil groter wonen	5%
wil kleiner wonen	50%
niet aangegeven	1%
Totaal	100%

De NCG laat zich in het proces bijstaan door een adviescommissie. Deze adviescommissie bestaat uit dhr. Ten Brink (burgemeester van de gemeente Slochteren), dhr. Tebbens Toringa (makelaar uit het gebied) en de heer Dieterman (voormalig directeur van een woningbouwcorporatie).

Op 1 juli heeft de NCG 55 woningen geselecteerd die voor opkoop in aanmerking komen. Voor deze woningen wordt de komende periode het taxatieproces en ondertekening van het voorlopig koopcontract opgestart. Uit de aanmeldingen blijkt dat de helft kleiner wil wonen. Ook blijkt uit de aanvragen dat een groot deel van de mensen wil verhuizen binnen het gebied. Zo'n 20% verhuist naar buiten het gebied vanwege werk elders. Met het aanwijzen van 55 woningen die voor opkoop in aanmerking komen, wordt bijna de helft van de aanvragen die passen bij de uitgangspunten voor deze pilot opgekocht.

3.2 Instrument ten behoeve van nieuwbouw

De NCG heeft afgelopen kwartaal met de gemeente Groningen en NAM gesproken over de uitwerking van de huidige nieuwbouwingeregeling voor een aantal nieuwbouwprojecten in de stad Groningen. Dit heeft geleid tot een werkbaar resultaat, waarmee de ontwikkel- en bouwprocessen doorgang kunnen vinden.

Komende periode bespreekt de NCG aan de hand van concrete projecten hoe de nieuwbouwingeregeling verder kan worden verbeterd. Ervaring die met de huidige regeling is opgedaan, zal door de NCG worden benut om met gemeenten, provincie en NAM de regeling te herijken.

In het tweede kwartaal van 2016 zijn er 42 nieuwe projecten voor de nieuwbouwingeregeling aangemeld, voor in totaal 345 wooneenheden. Daarmee komt het totaal aantal projecten sinds de start van de regeling op 324, equivalent aan 5602 wooneenheden. Daarmee is €16,8 miljoen toegekend aan de gemeente Groningen en €10 miljoen voor de regionale gemeenten (peildatum 30-6-2016).

3.3 Instrumentarium achterstallig onderhoud

Over de uitgangspunten van de pilot is in het tweede kwartaal van 2016 overeenstemming bereikt. Het voorstel is om een korting van 1,25 % te hanteren op de gemiddelde rente voor een hypotheek met NHG-garantie en 10 jaar vast. De uitgangspunten van de pilot zijn nog een laatste keer kritisch getoetst op de huidige casuïstiek van de afhandeling van (complexe) schadegevallen en de gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast is door NAM en NCG overeengekomen dat de inhoudelijke criteria zo praktisch mogelijk toe worden gepast, waarmee het fonds zo goed mogelijk aansluit op de praktijk.

3.4 Instrument voor verduurzaming (voorheen waardevermeerderingsregeling)

Op 6 juni jl. is de Kamer geïnformeerd over de financiering van het MJP. Er is €165 miljoen beschikbaar gekomen voor het combineren van verduurzaming met het versterken en herstellen van schade van woningen. Hiermee zijn de financiële kaders helder. Eerder is met de stuurgroepen besproken om de regeling waardevermeerdering aan te passen en daar waar mogelijk verduurzamingsmaatregelen ook te combineren met het versterken van woningen en dus niet alleen daar waar sprake is van schade. Dit om de duurzaamheidsmaatregelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. De regeling wordt in het derde kwartaal uitgewerkt en in het vierde kwartaal definitief gemaakt. De nieuwe regeling treedt vervolgens met terugwerkende kracht in werking, zodat er geen woningeigenaren tussen wal en schip vallen. Over hoe we de mensen die voor 1 februari 2015 schade hebben gemeld bij het CVW, maar nog niet een definitief schaderapport hebben ontvangen een goede plek kunnen geven in de nieuwe regeling, zal een voorstel worden opgenomen in het proces om te komen tot die regeling. Dit geldt ook voor de 1670 meldingen van schades aan de randen met een schademelding voor 1 februari 2016. Vaststelling vindt plaats na consultatie van de beide stuurgroepen.

De oude waardevermeerderingsregeling is per 1 februari 2016 gesloten. Wel was er tot 1 juli 2016 nog de mogelijkheid voor mensen die voor 1 februari 2016 schade hebben gemeld en zich nog in het schadeproces bevonden om binnen een maand na ontvangst van het schaderapport een beroep te doen op de regeling. Die mogelijkheid verviel per 1 juli, dus in de laatste maand was de termijn van ontvangst schaderapport tot aanvraag niet een gehele maand. Voor alle mensen die tijdig een aanvraag hebben ingediend voor de regeling waardevermeerdering bij het SNN wordt het subsidieplafond verhoogd.

Voor de voormalige regeling waardevermeerdering is een budget van €124,6 miljoen beschikbaar. Er zijn 29.782 aanvragen gehonoreerd voor een bedrag van €106.096.394,-. Dit is gemiddelde uitkering van €3.562,43 per aanvraag. Hiervan zijn ca. 1.650 aanvragen gerelateerd aan koop. De overige aanvragen zijn schade gerelateerd. Aangezien besloten is dat aanvragers op datum schademelding worden afgehandeld, is de uitvraag gedaan om deze datum door te geven aan SNN. Het aantal mensen dat de datum van schademelding aan de aanvraag heeft toegevoegd was op 30 juni jl. 1.106, indien de datum van schademelding niet is toegevoegd, wordt de datum van aanvraag gehanteerd. Het aantal mensen dat op 30 juni jl. nog wacht op bericht betreft 7.392.

3.5 Commissie Bijzondere Situaties

De nieuwe Commissie Bijzondere Situaties is per 1 mei 2016 ingesteld. Het instellingsbesluit is op 29 april in de Staatscourant gepubliceerd. In tabel 5 op pagina 10 is opgenomen hoeveel gevallen de Commissie in het tweede kwartaal in behandeling heeft genomen.

3.6 Monitoring

Eén keer per jaar zal de NCG met behulp van een goede monitor een toets uitvoeren op de uiteindelijke gewenste uitkomsten van het MJP. Binnen het aardbevingsgebied zijn al meerdere onderzoeken gestart naar de effecten van de aardbevingen op dit gebied. Voor de effectmeting van het MJP maakt de NCG gebruik van deze onderzoeken. Voorbeelden van deze onderzoeken zijn: Gronings Perspectief, CMO-STAMM/SPG onderzoek naar leefbaarheid, OTB onderzoek, maar ook onderzoeken naar de woningmarkt van bijvoorbeeld het CBS. Op basis van deze onderzoeken zal de NCG de eerste 0-meting verrichten. Conform het MJP is de verwachting de eerste meting in 2017 uit te voeren.

4 Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep

Bij iedere stuurgroepvergadering geeft de NCG de stand van zaken van de voortgang van de uitvoering door de NCG weer en de stand van zaken van de regelingen en onderzoeken. De volgende onderwerpen zijn in het tweede kwartaal onder meer besproken: regeling waardevermeerdering, opkoopregeling, uitkomsten voorjaarsnota, hoog risico elementen (HBRE's), arbiter-regeling, actualisatie NPR-richtlijn, schade en schadeprotocol, burgerloket Stut & Steun, achterstallig onderhoud, inspecties, nieuwbouwregeling, Heft in eigen hand, validatie Arcadis-onderzoek, CBS-woningmarktonderzoek, kennisplatform ondergrond en bovengrond en critical review. Hieronder volgt een korte toelichting op een aantal van de besproken onderwerpen.

4.1 **Samenwerkingsafspraken NAM-EZ-NCG**

De verschillende onderdelen van de afspraken zijn toegelicht in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep. Beide stuurgroepen hebben nadrukkelijk gevraagd om meer afstand tussen NAM en CVW en NCG en wensen meer sturing en toezicht op het CVW door de NCG.

4.2 **Proces totstandkoming MJP 2017-2021**

In beide stuurgroepen is het proces van totstandkoming van het MJP 2016-2020 geëvalueerd. In 2016 werkt de NCG aan de actualisatie van het MJP. De inhoudsopgave en het proces voor de actualisatie van het MJP is met de stuurgroepen besproken. De stuurgroepen hebben aandachtspunten meegegeven voor het proces en de inhoudsopgave aangevuld met onderwerpen als scholing en arbeidsmarkt, toezicht van de NCG op CVW en de geschillenregeling.

4.3 **Toelichting op het inspectieprogramma**

Er is in de stuurgroepen een toelichting gegeven op het inspectieprogramma. Hierbij heeft de Maatschappelijke Stuurgroep kritische vragen gesteld over het aantal inspecties van een bepaald type objecten dat is gepland in relatie tot de (engineering)capaciteit.

4.4 **VTH Compliance Management**

De Maatschappelijke Stuurgroep heeft geadviseerd rekening te houden met welstand en monumentencommissies. De Stuurgroep is verder uitgenodigd opmerkingen aan de NCG kenbaar te maken. De NCG heeft aangeboden een informatiesessie te organiseren. De Bestuurlijke Stuurgroep heeft haar waardering uitgesproken voor de heldere lijn die wordt geboden voor het uitvoeringsproces

4.5 **Tussenrapport RUG-onderzoek 'Gronings Perspectief'**

Professor T. Postmes van de RUG heeft een presentatie gegeven over het tussenrapport 'Gronings perspectief'. De Maatschappelijke Stuurgroep heeft geadviseerd gegevens van huisartsen te betrekken bij het onderzoek.

4.6 **Stut & Steun (Burgerloket)**

Er is een presentatie gegeven over het burgerloket Stut &Steun. Het loket verzoekt om contactpersonen bij elke gemeente.

- 4.7 Kwartaalrapportage NCG**
De Maatschappelijke Stuurgroep heeft een aantal vragen gesteld naar aanleiding van de kwartaalrapportage over het eerste kwartaal van 2016. De vragen zijn beantwoord en besproken. Verder heeft de Stuurgroep geadviseerd om voor de volgende rapportages dezelfde structuur en opmaak te hanteren en gevraagd om eenduidigheid bij het gebruik van definitieën. Dit is van belang om de rapportage helder te kunnen overbrengen aan de achterbannen. De Bestuurlijke Stuurgroep complimenteert de NCG met de rapportage en adviseert aan de NCG om dit stuk aan de colleges te sturen met het advies dit aan de raden en staten te sturen.
- 4.8 Schadeprotocol en schade-experts**
De Maatschappelijke Stuurgroep heeft geadviseerd de voorgestelde fasering tot aanpassing van het schadeprotocol aan te passen. Verder wil de stuurgroep graag weten hoe de adviezen van Lysias en APE vorm hebben gekregen. Gevraagd is ook om goed door te spreken waar de verschillende fasen van aanpassing op toezien voordat het traject van aanpassing van het schadeprotocol van start gaat. In de vergadering van de stuurgroepen van juni is gesproken over de voorgestelde wijzigingen van het schadeprotocol. De Maatschappelijke Stuurgroep heeft aangegeven zich niet te kunnen vinden in het voorliggende concept. De Bestuurlijke Stuurgroep heeft geadviseerd de tekst voor c-schades aan te scherpen. Verder benadrukt de Bestuurlijke Stuurgroep dat de schade-expert die schades beoordeelt voor monumentale panden ook daadwerkelijk dient te beschikken over de benodigde kennis van monumenten. De NCG betreft de adviezen van de stuurgroepen bij zijn advies aan NAM over de door te voeren wijzigingen in het schadeprotocol.
- 4.9 Vervolgopdracht CBS-onderzoek**
De Maatschappelijke en de Bestuurlijke Stuurgroepen adviseren om de methode van het RUG-onderzoek bij het CBS-onderzoek te betrekken. De Bestuurlijke Stuurgroep heeft gevraagd of er onderscheid gemaakt kan worden in tijdsperioden zoals bijvoorbeeld de periode voor en na de crisis en de periode na Huizinge.
- 4.10 Pilot Koopinstrument**
De leden van de Maatschappelijke Stuurgroep pleiten voor een ruimhartige afwikkeling van het koopinstrument. Verder vraagt de stuurgroep of in de rapportage ook inzicht kan worden geboden in de sociale problematiek. De Bestuurlijke Stuurgroep spreekt de wens uit om de pilot op te volgen en te verbreden. Deze wens wordt gedeeld door de Maatschappelijke Stuurgroep.
- 4.11 Rol NCG t.a.v. het houden van toezicht op de schadeafwikkeling**
De Maatschappelijke Stuurgroep wil graag weten waar de NCG en CVW op kunnen worden aangesproken bij de schadeafwikkeling. De stuurgroep wordt gevraagd om signalen aan te reiken die kunnen leiden tot verbetering. De Bestuurlijke Stuurgroep verzoekt om CVW-cijfers op dorp/wijkniveau. Hiermee kan de discussie in de gemeenten worden gevoerd op basis van feiten.
- 4.12 Validatie Arcadis-onderzoek**
Het vervolg op de validatie naar het Arcadis-onderzoek is door de stuurgroepen besproken.
- 4.13 Programma Groninger Schuren en Stallen**
In de stuurgroepen is door LTO-Noord en NAM een presentatie gegeven over het Programma Groninger Schuren en Stallen. De Maatschappelijke Stuurgroep heeft

gevraagd om particulieren te betrekken bij het doordenken van het programma. Verder is naar de mogelijkheid gevraagd voor een vergelijkbare regeling voor voormalig agrarische gebouwen. De Bestuurlijke Stuurgroep heeft gevraagd ook te kijken naar bodemdaling en achterstallig onderhoud, omdat de faciliteiten daarvoor ook interessant zijn voor eigenaren van woningen en andere bedrijven. Gevraagd is of het behoud van de cultuurhistorische waarde is geborgd.

4.14

Overzicht adviezen Stuurgroep Leefbaarheid

De Bestuurlijke Stuurgroep pleit voor een verdeling van gelden over de gemeenten zonder aanvragen te hoeven doen en er wordt aandacht gevraagd voor Meerstad en de dorpen aan de rand van de stad.

5 Kansrijk

In dit hoofdstuk worden de activiteiten voor de verschillende thema's van het MJP in het tweede kwartaal van 2016 weergegeven.

5.1 Onderwijs

Het tweede kwartaal heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de voorjaarsnota, het inzichtelijk maken van de aanvullende middelen die nodig zijn voor toekomstbestendige investeringen voor de scholen en de voorbereidingen van de besprekingen rondom de kabinetsbijdrage voor het scholenprogramma. Op 6 juni heeft de minister van EZ bekend gemaakt dat het kabinet in totaal €73,5 miljoen euro beschikbaar stelt voor het scholenprogramma in het aardbevingsgebied. Het ministerie van OCW stelt €50 miljoen beschikbaar voor het programma door middel van een structurele overboeking naar de begroting van EZ van €3 miljoen per jaar vanaf 2017. Tot slot zal ten behoeve van de verduurzaming van de schoolgebouwen €23,5 miljoen gefinancierd worden vanuit de €165 miljoen die bij de voorjaarsnota beschikbaar is gesteld voor de combinatie van verduurzaming bij versterking en verduurzaming bij herstel van schade. Daarmee is het mogelijk om het huidige scholenbestand niet alleen te versterken, maar ook toekomstbestendig en duurzaam te maken. Bijvoorbeeld door duurzaamheidsmaatregelen te nemen en het uit gebruik nemen van bestaande gebouwen voor nieuwbouw. Naast de €73,5 miljoen stellen gemeenten zelf zo'n €44,5 miljoen beschikbaar en NAM €172,5 miljoen.

5.2 Zorg

In april zijn de resultaten van de eerste tussenmeting van het RUG-onderzoek Gronings Perspectief gepubliceerd. Daaruit blijkt dat er geen verschil is in ervaren gezondheid tussen Groningers buiten of binnen het aardbevingsgebied, behalve voor mensen met meervoudige schade. Mensen met meervoudige schade ervaren meer gezondheidsklachten. Deze resultaten zijn onderwerp van gesprek geweest in zowel de Maatschappelijke als de Bestuurlijke Stuurgroep. De NCG is in gesprek met betrokken belanghebbenden, zorgvastgoed, zorgaanbieders, gemeenten, verzekeraar, zorgcoöperaties, om in kaart te brengen waar toekomstige zorg met versterking kan worden gecombineerd. Eind juni heeft een bestuurlijke werkconferentie plaatsgevonden die richting geeft aan de werkwijze voor de nabije toekomst. De NCG heeft met Healthy Ageing Noord Nederland Network, Economic Board Groningen en Healthy Life Alliance een intentieverklaring ondertekend om levensloopbehendigheid in de aardbevingsregio te stimuleren. Concrete actie die daaruit voortvloeit is o.a. het ontwikkelen van een toolkit voor bewonersbegeleiders.

5.3 Infrastructuur

De NCG heeft in de eerste helft van 2016 een plan van aanpak voorbereid om tot een (kwalitatieve) risico-inventarisatie van de infrastructuur te komen. Het plan van aanpak is op ambtelijk niveau met de infrabeheerders besproken en wordt geagendeerd voor een bestuurlijk overleg met de infrabeheerders en normstellers (ministerie van IenM) komende zomer. Met het plan van aanpak zal de NCG een proces in gang zetten om tot vaststelling van uitgangspunten van het aardbevingsbestendig bouwen en versterken van infrastructuur te komen.

Parallel aan dit proces is inmiddels een begin gemaakt met de uitvoering van het plan. Zo is de infrabeheerders gevraagd de benodigde informatie ten behoeve van de risico-inventarisatie aan te leveren en faciliteert de NCG middels een samenwerkingsruimte en de mogelijkheid om kennis te delen. Bij het opstellen van de risico-inventarisatie zal de NCG worden bijgestaan door een marktpartij.

De NCG is op het terrein van infrastructuur ook betrokken bij het onderzoek van TNO en Deltares dat plaatsvindt naar de uitwerking van één van de aanbevelingen van de Commissie Meijdam ten aanzien van industrie en infrastructuur. Het betreft hier de aanbeveling om als ijkpunt te hanteren dat industriële installaties en infrastructuur bestand moeten zijn tegen de zwaarste geïnduceerde aardbeving die redelijkerwijs kan worden verwacht. Verder vindt er over diverse concrete infrastructurale projecten overleg plaats in verband met eventuele versterkingsmaatregelen.

5.4 Industrie

Bij bedrijven in het aardbevingsgebied die werken met gevaarlijke stoffen vinden onderzoeken plaats naar mogelijke risico's en eventueel te nemen versterkingsmaatregelen. Het gaat hierbij om 28 bedrijven die onder het BRZO (Bijzondere Risico's Zware Ongevallen) vallen en 18 andere bedrijven. Bij 26 van de 46 bedrijven is reeds een kwalitatieve risicoanalyse (fase 1) uitgevoerd. Bij de overige bedrijven loopt deze analyse nog.

Verder wordt er gewerkt aan de vereenvoudiging van het kwantificeringsdeel van de methode (fase 2). Ook hierbij speelt een van de aanbevelingen van de commissie Meijdam een centrale rol, namelijk de aanbeveling om als ijkpunt te hanteren dat industriële installaties bestand moeten zijn tegen de zwaarste geïnduceerde aardbeving die redelijkerwijs verwacht kan worden. Op initiatief van de NCG vindt er interdepartementaal overleg plaats over de praktische uitwerking van de aanbeveling en de verbinding met de geldende toetsingskaders.

5.5 Calamiteiten

In april 2016 is een nieuw Incident Bestrijdingsplan Aardbevingen (versie 2.0) vastgesteld door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Groningen. Het in beeld brengen van benodigde middelen, menskracht en maatregelen is in voorbereiding. In het derde kwartaal vindt hier besluitvorming over plaats. Ook worden er tussen de NCG, het ministerie van EZ en de Veiligheidsregio afspraken gemaakt over de communicatie bij een incident.

5.6 Agrarische sector

In het tweede kwartaal is verder gewerkt aan de voorbereidingen voor het uitvoeren van een pilot met drie agrarische objecten binnen het versterkingsprogramma in Overschild. Zo is de afgelopen periode overleg gevoerd met de gemeente, LTO en NAM over de communicatie en is bekeken welke agrarische objecten mogelijk interessant zijn voor de pilot.

Ook buiten de prioritaire gebieden wordt gezamenlijk opgetrokken. LTO Noord en NAM hebben samen het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) opgezet om de gevolgen van aardbevingen op de functionele agrarische bedrijven op duurzame wijze aan te pakken. Om meer inzicht te krijgen in het programma en om draagvlak te creëren zijn op verzoek van de NCG de Bestuurlijke en Maatschappelijke Stuurgroep over dit programma geïnformeerd. De samenhang met de transitie van complexe schadegevallen naar de NCG wordt verder in kaart gebracht.

5.7 **Energietransitie**

Voor Ten Post is een quick scan uitgevoerd om de energieopties, ook voor gebiedsgericht, in beeld te brengen. Het doel is om te kijken of die aanpak meerwaarde biedt en voor meerdere gebieden gebruikt zou moeten worden. Energy Academy Europe voert de quick scan uit. Provincie Groningen, gemeente Ten Boer en ENEXIS zijn betrokken.

Verder is in het tweede kwartaal gewerkt aan de voorbereiding van een aanpak waarmee energetische verbetering kan worden verbonden aan de versterkingsopgave en hoe de eigenaar-bewoner kan worden ondersteund bij het maken van keuzes daarin. In de Voorjaarsnota is €165 miljoen beschikbaar gekomen voor verduurzaming. Dit wordt deels ingezet voor de verduurzaming van het scholenprogramma (€23,5 miljoen), maar ook voor verduurzaming gekoppeld aan versterking en schade.

5.8 **Economie**

Naar aanleiding van de stuurgroep Economie is op een aantal onderdelen in het tweede kwartaal overleg gevoerd en actie geïnitieerd. Specifiek is de NCG een dialoog opgestart met Bouwend Nederland over betere afstemming rondom het inspectieprogramma en opdrachtverlening en zijn er acties gedefinieerd op gebied van arbeidsmarkt. Ook is verder gewerkt aan een Bedrijvenloket en is een verdere verkenning gedaan naar de noodzaak en opzet van een Gas2.0-agenda en/of een industrie-agenda.

De afgelopen maanden is de samenwerking op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt rondom de bouwsector geïntensiveerd. Zo is een akkoord gesloten over de meerjarenfinanciering van het EPI-Kenniscentrum en enkele MBO-programma's (waarbij NCG, provincie Groningen, Economic Board Groningen en NAM ieder hun verantwoordelijkheid nemen). Daarnaast wordt gewerkt aan een actieplan om de gehele keten van aardbeving gerelateerd bouwen goed op elkaar aan te laten sluiten. Opdrachtgevende partijen (met name NCG, CVW en gemeenten), arbeidsmarktpartijen (gemeenten en UWV), onderwijspartijen (met name EPI-Kenniscentrum), de bouwsector (Bouwend Nederland) en het Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderkennen gezamenlijk dat goede afstemming tussen opdrachtdefiniëring, aanbestedingen, scholing, werving en opdrachtnemerschap cruciaal is. Daartoe zijn de afgelopen periode afspraken gedefinieerd (bijvoorbeeld over inzicht in de ophanden zijnde werkvoorraad en inzet van 'social-return on investment'), arbeidsmarktprojecten opgezet ten behoeve van opleiding en instroom van arbeidskrachten en worden de mogelijkheden tot financiering verkend.

Naar aanleiding van consultatierondes zijn de uitgangspunten voor een bedrijvenloket gedefinieerd. Op dit moment wordt gewerkt aan een Plan van Aanpak dat na de zomer afgerond wordt.

Het project om de gehele regio op breedbandinternet aan te sluiten vordert snel. De afgelopen periode heeft een marktconsultatie plaatsgevonden en is een regeling opgesteld. Deze regeling kan worden gebruikt door partijen om hun onrendabele top te dekken wanneer zij bereid zijn iedereen binnen het aardbevingsgebied aan te sluiten op breedbandinternet. De regeling wordt gefinancierd met geld uit de Leefbaarheidsmiddelen, middelen van de EBG en via een achtergestelde lening van de provincie.

5.9 Leefbaarheid

De notitie 'leefbaarheidsprogramma NCG' is opgesteld, besproken en vastgesteld in het voorjaar van 2016. Hierin staan de uitgangspunten voor het leefbaarheidsprogramma. De NCG werkt momenteel aan de uitvoering van dit programma. De stuurgroep leefbaarheid geeft advies aan de NCG ter voorbereiding op besluitvorming. De stuurgroep heeft inmiddels de NCG op drie onderwerpen van een advies voorzien. Deze onderwerpen zijn: Toekenning van programmasubsidie energietransitie, samenwerkingsafspraken met de leefbaarheidsprogramma's van de provincie en de toekenning van tender 1 van het programma dorpsvisies en landschap. Deze adviezen zijn integraal overgenomen door NCG. Een gezamenlijke communicatiestrategie onder de noemer 'Kansrijk Groningen' is ontwikkeld en in uitvoering. In maart heeft de NCG negen gezamenlijke informatieavonden georganiseerd met alle betrokken partijen over het leefbaarheidsprogramma. Momenteel wordt gewerkt aan de website www.kansrijkgroningen.nl. Hierop komt het integrale aanbod aan leefbaarheidsprogramma's, inclusief de programma's van NAM. Tevens zal dit als platform worden gebruikt om de voortgang te laten zien en initiatiefnemers te inspireren. De NCG werkt momenteel de mogelijkheden uit om de financiële administratie van alle leefbaarheidsprogramma's onder te brengen bij één partij. De NCG heeft de inspanningsverplichting uitgesproken om binnen de programmering voor de versterking initiatieven die ingediend worden bij één van de leefbaarheidsprogramma's mogelijk te maken. Voor het programma Elk Dorp Een Duurzaam Dak zijn inmiddels concrete afspraken gemaakt voor 2016 over welke dorpshuizen in aanmerking komen voor inspectie en/of engineering. De NCG en de provincie Groningen hebben werkafspraken gemaakt over hoe het leefbaarheidsprogramma van de provincie en de NCG op elkaar afgestemd kunnen worden. Dit zodat de programma's elkaar onderling versterken. Het definitieve programma Lokale Energietransitie is vastgesteld door de NCG. Hier is een bijdrage van €5 miljoen voor beschikbaar gesteld. De eerste toekenning voor de dorpenaanpak binnen het programma 'Dorpsvisies en landschap' heeft plaatsgevonden. Aan dorpen is, via Landschapsbeheer Groningen, een budget van €1,2 miljoen toegekend.

5.10 Cultureel erfgoed

5.10.1 *Pilot Overschild*

In de kern van Overschild is gestart met een concrete pilot monumenten. Voor de kerk in het dorp worden op dit moment berekeningen uitgevoerd. Dit najaar staan de pastorie en de molen op de agenda van het engineeringsprogramma. Daarnaast wordt in de Pilot Overschild een beeldbepalende boerderij meegenomen.

5.10.2 *Bescherming niet geregistreerd en dus onbeschermd cultureel erfgoed.*

Om verlies van nog niet vastgesteld erfgoed te voorkomen zijn er enkele tijdelijke oplossingen gevonden. De gemeenten Loppersum, Slochteren en Eemsum hebben een voorbereidingsbesluit vastgesteld ten behoeve van het voorkomen van vergunningsvrije sloop. De provincie Groningen heeft in de Provinciale Omgevingsverordening (POV) kaders vastgesteld met betrekking tot bescherming van cultureel erfgoed. De NCG inventariseert de stand van zaken bij gemeentes in het kerngebied. De NCG ondersteunt, faciliteert en werkt aan bewustwording en een gevoel van urgentie op dit dossier en stelt momenteel een quick scan op om zo nodig nog niet vastgestelde beeldbepalende en karakteristieke panden (BBKP) via de gebiedsgerichte aanpak in kaart te kunnen brengen. Deze quick scan wordt niet door de NCG zelf uitgevoerd, maar kan als instrument aangeboden worden aan de gemeentes. Er wordt een afwegingsgrens ontwikkeld voor BBKP welke niet onder de wettelijke bescherming van de monumentenwet vallen.

5.10.3 *Het Erfgoedloket en het Erfgoedteam*

Vorbereidingen voor de inrichting van het erfgoedloket en het erfgoedteam zijn getroffen.

5.10.4 *Schade en Versterkingsopgave*

Onder regie van de RCE is het 'afwegingskader herstel en versterking' opgestart. Doel hiervan is om uitvoeringsmethodieken en kwaliteitsrichtlijnen op een monumentwaardige manier in balans te brengen met veiligheid, gebruikscomfort en cultuurhistorische waarden.

6 Onderzoeken

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken rondom de lopende onderzoeken in het tweede kwartaal toegelicht.

6.1 **Kennisplatform ondergrond en bovengrond**

Om te komen tot een kennisplatform en een kennisagenda zijn de afgelopen periode verschillende gesprekken gevoerd met kennisinstellingen, kennisvragers en kennisinitiatieven met de vraag wat hun verwachtingen zijn van een kennisplatform. Dit heeft ertoe geleid dat er op dit moment kennistafels/kennisclusters worden ontwikkeld op 3 hoofdthema's:

- cluster ondergrond/kennisprogramma mijnbouw
- cluster bouwen en versterken
- cluster leefbaarheid

Het cluster 'ondergrond en kennisprogramma mijnbouw' wordt uitgewerkt door Ministerie van EZ en SodM. Deze partijen hebben hun kennisvragen inmiddels op thematisch niveau gedefinieerd. EZ en SodM zetten hun kennisvragen zelfstandig uit, onder andere bij TNO. Een wetenschappelijke commissie zal toezicht houden op de (uitwerking) van de kennisagenda. De NCG kan haar kennisvragen via EZ inbrengen in dit cluster.

Voor het cluster 'bouwen en versterken' is inmiddels een concept Plan van Aanpak ontwikkeld door een samenwerkingsverband van diverse kennisinstellingen, met de Hanzehogeschool als penvoerder. In dit Plan van Aanpak wordt een methode ontwikkeld om de beschikbare kennis, inclusief duiding, en de nog ontbrekende kennis in beeld te krijgen. Dit proces leidt tot een definiëring van een kennisagenda, inclusief prioriteiten. Relevant programmaonderdeel is ook het 'Kennislaket' dat zal moeten zorgen voor ontsluiting van de aanwezige kennis. In of kort na de zomer kan gestart worden met implementatie van onderdelen van het Plan van Aanpak, zodat de basis voor een kennisagenda kan worden gelegd. De NCG heeft een belangrijke rol in het definiëren van de kennisbehoefte voor dit cluster.

Voor wat betreft het cluster 'leefbaarheid' zijn gesprekken opgestart met de RUG, Hanze en CMO/STAMM om volgens eenzelfde werkwijze te komen tot een kennistafel, kennisduiding, kennisbehoefte en een kennisagenda, inclusief ontsluiting van die kennis. Streven is om kort na de zomer duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid van deze ambitie. Een eerste inventarisatie van het kennisaanbod is reeds gemaakt door de Hanzehogeschool.

De kennisagenda wordt naar verwachting in de actualisatie van het MJP voorgelegd ter advisering aan de beide stuurgroepen.

6.2 **Validatie Arcadis-onderzoek**

Het validatieonderzoek wordt op dit moment afgerond. Aan het einde van de zomer zullen de bevindingen over de door Arcadis gehanteerde onderzoeksmethodologie bekend zijn en worden de conclusies en consequenties besproken met NAM. Direct aansluitend worden de betrokken partijen, zoals de bewoners die mee hebben gewerkt aan het leveren van gegevens voor het onderzoek en de schademelders buiten de schadecontour, geïnformeerd.

6.3 Hoge frequentie schade

Op basis van bovengenoemd validatieonderzoek wordt een vervolgonderzoek ingesteld. Op dit moment wordt, in afwachting van de uitkomsten van het validatieonderzoek, een onderzoeksopzet uitgewerkt voor de vervolgfase. Een eerste onderzoeksopzet wordt in het derde kwartaal aan de stuurgroepen voorgelegd.

6.4 Gronings perspectief

Eind april zijn de eerste resultaten van het RUG-onderzoek Gronings Perspectief gepresenteerd. Bij de presentatie en in de beantwoording van Kamervragen is aangegeven dat de NCG de resultaten bespreekt met o.a. NAM en CVW. Dit is in gang gezet. Er wordt een werkoverleg gepland waarin de presentatie van de resultaten leidt tot een gesprek over het huidige/toekomstige schadeprotocol en de effecten daarvan op de woningeigenaren die schade hebben gemeld. De informatie wordt ook gebruikt voor doorontwikkeling van de organisatie, met name voor de medewerkers die regelmatig contact hebben met bewoners, zoals bewonersbegeleiders en de casemanagers complexe schade.

6.5 Industrie en infrastructuur

6.5.1 Werkzaamheden Deltares en TNO

Deltares en TNO hebben een methode ontwikkeld waarmee de aardbevingsbestendigheid van industriële installaties beoordeeld kan worden. Bij o.m. de BRZO-bedrijven (Besluit Risico's Zware Ongevallen) in het aardbevingsgebied wordt de methode toegepast (op kosten van NAM). De reviews van de plannen van aanpak en van de uitgevoerde onderzoeken worden gedaan door Deltares en TNO, die tevens werken aan doorontwikkeling van de methode. Ook doen ze aanvullend onderzoek naar bijvoorbeeld het verwekingsrisico, om aannames daarover te kunnen vervangen door een realistische inschatting.

6.5.2 Werkgroep maatgevende aardbevingsbelasting

Een knelpunt in de methode is de grote hoeveelheid complex rekenwerk die vereist is. Dit betekent bovendien dat er geijkt wordt aan onwaarschijnlijk hoge aardbevingssterktes. Om die reden en om sneller tot een betrouwbaar inzicht te komen wordt momenteel een nog openstaande aanbeveling van de commissie Meijdam uitgewerkt. Deze aanbeveling wordt momenteel uitgewerkt door een werkgroep die enkele leden van de voormalige commissie bevat naast deskundigen van onder andere KNMI en TU Delft. Het advies van de werkgroep zal in overleg met het ministerie van IenM worden getoetst aan de BRZO-regelgeving. Het omgaan met die nieuwe inzichten komt ter sprake in de volgende stuurgroep Industrie op 14 juli.

6.6 Meetinstrumenten

In het MJP heeft de NCG opgenomen dat in 2016 nader onderzoek zal worden uitgevoerd naar de verschillende meetinstrumenten. Op basis daarvan zal de NCG in 2017, indien nodig, nadere acties ondernemen. Van diverse kanten is er bij de NCG namelijk aandacht gevraagd voor een meetinstrumentarium (zoals bijvoorbeeld tiltmonitoren of andere typen bodemsensoren of -netwerken), waarbij naast de grondversnelling ook andere zaken worden gemeten. Doel van het onderzoek is om vast te stellen of het huidige meetnet aan de informatiebehoefte van burgers, bedrijven en overheden voldoet. In de uiteindelijke aanbevelingen zal ook aandacht zijn voor nieuwe ontwikkelingen en toepassingen.

Om de informatiebehoefte en de achterliggende redenen ervan vast te stellen heeft op 15 juni jl. een werkconferentie met een tiental regionale koepelorganisaties plaatsgevonden. De deelnemers vroegen verbreding: van effecten van aardbevingen naar effecten van mijnbouwactiviteiten. Inzicht in stapeling van effecten en de

gevolgen daarvan ontbrak, maar werd als essentieel gezien. In dit verband werd ook aandacht gevraagd voor effecten buiten de aardbevingscontourlijnen.

Als doelstellingen van meetsystemen worden aangegeven:

- Het ontwikkelen van een wetenschappelijk gevalideerde basis van (deel)oorzaken van opgetreden schade zodat er geen discussie meer is over wie wat veroorzaakt en aansprakelijk is.
- Het kunnen treffen van preventieve maatregelen ter voorkoming van schade
- Het vergroten van de veiligheid

De deelnemers deden verder de oproep voor een kenniscentrum voor geïnduceerde bevingen en bodembeweging. Dit moet zorgen voor toegankelijkheid van meetgegevens en duiding voor burgers en bedrijven. Een deel van de deelnemers wenst invloed op de te formuleren onderzoeksvragen. De behoefte is dat er aan één tafel met experts en instanties gesproken wordt, in plaats van in gescheiden trajecten. Er wordt verder een expliciet appel gedaan op voortvarende besluitvorming. De komende periode zal worden verkend hoe aan de genoemde behoefte aan invloed invulling kan worden gegeven.

6.7

NEN

Op 30 juni jl. heeft KNMI een nieuwe (peakgroudacceleration) pga-contourenkaart gepubliceerd, waarin de laatste inzichten zijn meegenomen. De kaart heeft een meer grilligere vorm gekregen en de maximale pga-waarde in de kern van het gebied is naar beneden gegaan.

Met NAM is afgesproken dat voor fase 1 van de versterkingsopgave nog gebruik zal worden gemaakt van de huidige NPR (incl. de 'oude' pga-contourenkaart). Daarnaast is besloten tot een update te komen van de NPR, met name naar aanleiding van de laatste inzichten ten aanzien van het gedrag van de ondergrond. Op dit moment worden afspraken gemaakt met NEN over de update van de NPR.

6.8

Critical review

De Rijksuniversiteit Groningen heeft positief gereageerd op de suggestie van de NCG om de komende periode een aantal critical reviews te organiseren. In deze critical reviews zal een onderzoeksthema dat veel discussie oplevert door onderzoekers verdiept worden. Een eerste critical review wordt opgezet rondom het thema woningmarktonderzoeken/waardedaling. Hierin is ruimte voor debat en publieke inbreng. De critical review staat gepland voor het najaar. Een Plan van Aanpak wordt op dit moment uitgewerkt. Als tweede onderzoeksthema wordt gedacht aan het thema risicobenadering. Ook daarvoor worden voorbereidende gesprekken gevoerd.

Nationaal Coördinator Groningen

Postbus 3006 | 9701 DA Groningen

T 088 041 44 44

info@nationaalcoordinatorgroningen.nl

www.nationaalcoordinatorgroningen.nl

Foto: Provincie Groningen

